

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93; tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

poprzedni nr K: 553

104 et

Kłóskowska Maria

89-100 Nakło

Wyżysk
AK

++ Kłóskowska Maria
z ol. Musiat
ps. "Ewa" Myszka

M: 553/553 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Kłoskowska Maria

J:Sk:553/553 Pom.

Wypisy AR

I./1. Relacja *k. 2 s. 1-4*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację *k. 3 s. 1-3*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

4) z Fundacja k. 1 s. 1

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 8*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

1./1. Relacja Kłoskowskiej Harini
& d. Musiał

1. Relacja uczestniczący walc o niepodległość
- napis, data wpływu maj 1986 (Arch. Elżbiety
Zawackiej)

k. 2 s. 1-4

Relacja uczestniczącej w walkach o niepodległość

Marii Klóskowskiej z domu Muriat
zam. w trakcie w/w.
ul. Bydgoska 49.

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 553/10n
data wpływu 7-1986

Dane osobiste.

Urodziłam się dn. 8 września 1913 r. w
Broniewie pow. Wągrowek, jako córka rolników
Władysława i Marianny z domu Mreka, posiadają-
cych 26 ha gospodarstwo rolne w Broniewie.
Do szkoły Podstawowej uczęszczałam w Broniewie
do 14 roku życia, następnie do 2-letniej szkoły
gospodarczej prowadzonej przez siostry zakonnic
w Pleszewie woj. Poznańskie.

Do czasu wyjścia za mąż t.j. do roku
1933 mieszkałam u rodziców pomagając
w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

W 1933 zawarłam związek małżeński z
Florianem Klóskowskim. W tymże roku
przeosiedliłam się do Tronowca, gdzie prowa-
dziłam sklep masarski do 1939.

W czasie inwazji hitlerowskiej mój pra-
cowat w Zakładach Mięsnych w Tronowcu.
Czwartego kwietnia 1940 r. zostaje aresztowany
przez Gestapo mój mąż i wraz z nim
około 40 rolników spod Tronowca.
Zostali oni oskarżeni o przynależność

do organizacji, której celem była walka²
o niepodległość Polski. Tak zostało uznawane
organizator tej Komórki ob. Bebenek który
podczas śledstwa w Gestapo wydał pokrytych
należących przez niego montowanej Komórki
Konspiracyjnej.

Wraz z aresztowaniem rodziny po cichym
10-cio dniowym śledstwie zostali zgroma-
dzeni na podwórku majątku Szczęśliu
pod Fromholtzowieu gdzie na ich oczach
zostrelano Bebenka.

Tch samych wywieziono do obozów
Koncepcyjnych.

Mój mąż został skierowany do Dachau
skąd po 3 mies. do obozu Mauthausen -
Guseu, w tym obozie przebywał do czasu
wyzwolenia obozu 1945r.

Ja po aresztowaniu męża (w czasie aresztowa-
nia nie byłam w domu) obawiając się o
dalsze represje uciekłam z córkami
Krytyng lat 17 i Louging lat 2 do
rodziców do Bródowa. W Bródowie przebywa-
łam do roku 1941. Ponieważ rodziców
groziło wysiedlenie z gosp. przenieśliśmy się
do miasteczka Kęka 1/4. gdzie już mieszkali
i pracowali moi bracia Benedykt i Crestan
w Kęce zamieszkałam i pracowałam jako
sprzedawca w sklepie mięsnym.

Praca w Konspiracji.

Po A.K. - W.S.K. zostałam zaprzysiężona w kwietniu 1944 r.

Pracowałam jako Techniczka Komendy A.K. „obwodu powiatu Wyrzysk, na „sejon” gminie, Lubiczka. Dostarczałam tajne meldunki na punkt kontaktowy w Witostawin do członka A.K. Ciepucha.

Pełniłam również funkcję Techniczki z „obwodem” pow. Sępólno. Meldunki przewoziłam do punktu kontaktowego w Zabartowie pow. Sępólno, do członka A.K. Józefa Harmacińskiego.

Dwukrotnie otrzymałam polecenie przeniesienia broni w takie $\frac{1}{2}$ r. Na czasie mojej pracy w Konspiracji przesiałam przeszkolenie jako sanitariuszka.

Okres powojenny.

Po wojnie mieszkałam najpierw u rodziców w Broniewie, w roku 1946 zamieszkałam w Wątle, prowadziłam dom zajmując się wychowaniem córek. Po ich wyjeździe zamierzam pomagać córkom w wychowaniu ich dzieci.

Mój mąż cały czas pracował w Zakładach Misyjnych w Wątle $\frac{1}{2}$ r.

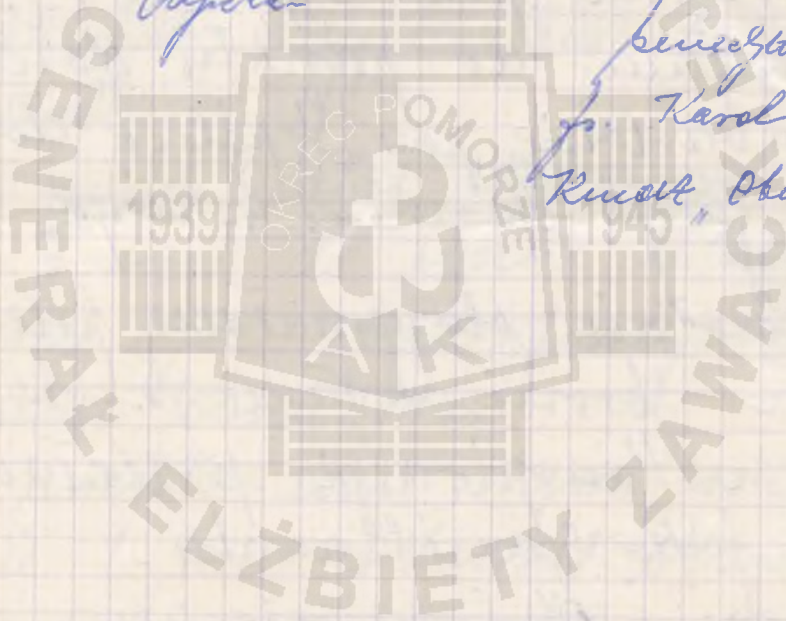
Za długoletnią i wytrwałą pracę
został odznaczony Krzyżem Kawalerskim
Orderu Odrodzenia Polski.

Obecnie, poważnie chory, a szczególnie
mąż, nadal mieszka w Nakiel w/r.

Maria Klóskowska.

Dotychczasowa gospodarowa
podjęła M. Klóskowskiej fo. Gene-
dyka

Gen. Karol
Kuciel, Okręgu "Gypsk"

II. Materiały uzupełniające
relacje: Klóskowska Maria

1. Materiały do biogramu Marii Klóskowskiej,
mpis k. 1 s. 1
2. Klóskowska Maria [w:] „Słownik Biograficzny
Konspiracji Pomorskiej 1939-1947”, cz. I,
Toruń 1994, ksero k. 1 s. 2
3. B. Musiał - biogram Marii Klóskowskiej, mpis k. 1 s. 3

KLÓSKOWSKA Maria z d. Musiał ps. ^{"Ewa"} - "Myszka" - WSK

ur. 8 09 1913 r. Broniewo, pow. Wyrzysk
córka Władysława i Marianny z d. Mreża
właśc. 26 gospodarstwa rolnego

łączniczka i sanitariuszka w okresie od poł. lipca 1943r. do 9 06 1945r.

zamężna - 15 08 1933r. - za Floriana Klóskowskiego, więźnia obozów koncentracyjnych w Dachau Mauthausen-Gusen od 4 kwietnia 1940r. do 5 maja 1945r. Mąż wraca do rodziny we wrześniu 1945r. Na początku prowadzą gospodarstwo rolne w Kosowie, a od 1951r. przenoszą się do Nakła n/Not, gdzie mąż pracuje w Zakładach Mięsnych aż do emerytury.

Zaprzysiężona do A.K. WSK przez kmrta Obw. S-032, ppor. Bened. Musiała ps. "Karol" w lipcu 1943r. i przyjmuje pseudonim "Ewa" - "Myszka". Otrzymuje zadanie łączniczki do Rejonu Łobzenica przez punkt kontaktowy u Edmunda Ciepłucha, kolejarza w Witosławiu.

W II poł. 1944r. realizuje łączność Obw. S-032 z Obw. "Salmiak" przez punkt kontaktowy u J. Harmacińskiego, pluton w Zabartowie. Powierzenie jej przez "Karola" tak ważnego zadania było głęboko uzasadnione, gdyż żona J. Harmacińskiego była kuzynką Marii Klóskowskiej, stąd jej wizyty w Zabartowie nie wzbudzały podejrzeń. Funkcję tę pełniła pod ps. "Myszki" bo tak ją wołano w rodzinie Harmacińskich.

Ponadto Maria Klóskowska pod ps. "Ewa" przechodzi do prac konspiracji w WSK pod komendą Marty Aleksiewicz ps. "Józia" - "Józef". Otrzymuje przeszkolenie sanitariuszki. Powierzono jej zadania w WSK: gromadzenie materiałów opatrunkowych oraz dorywczo przenoszenie broni krótkiej na terenie Nakła n/Not - wykonywała swoje zadania z pełnym poświęceniem.

Rangę tak szerokiych zadań, a pozgłym niebezpiecznych podnosi fakt przebywania w obozie koncentracyjnym jej męża Floriana, więzionego tam ponad 5 lat z oskarżenia za przynależność do tajnej organizacji w Inowrocławiu zakładającej walkę z hitlerowskim najeźdźcą.

Odnaczeń dotąd nie otrzymała!!

Op. kuc. Murcia, Karol

AK Bydgoszcz.
dy z d. Nowakowskiej.
czy. Naukę przerwała
kazany na 6 miesięcy
iał w grupie samopo-
ej harcerzy. Grupa ta w
ikiem kdy Garnizonu z
y, a następnie ukończył
racował w Bydgoszczy

Tadeusz Brukwicki

Kłóskowska Maria z d. Musiał ps. "Ewa", "Myszka"
(1913-...), łączniczka i sanitariuszka WSK Rejon Łobżenica, Obw. AK Wyrzysk.

Ur. 8 IX 1914 r. w Broniewie pow. Wyrzysk; córka rolnika Władysława i Marianny z d. Mreła. W 1929 r. ukończyła 2-letnią szkołę gospodarczą w Pleszewie. W 1933 r. przeniósł się z Broniewa do Inowrocławia, gdzie zamężna za Florianem Kłóskowskim do wybuchu wojny prowadziła sklep masarski.

Po aresztowaniu męża w kwietniu 1940 r. i wywiezieniu go do obozu w Mauthausen, wróciła do Broniewa, a w 1941 r. przeniósł się do Nakła. W lipcu 1943 r. zaprzysiężona do służby w AK przez jej brata Benedykta Musiała ps. "Karol", kmdta Obw. AK Wyrzysk, przyjęła ps. "Ewa", "Myszka". Otrzymała najpierw przydział jako łączniczka kmdta Obw. do Rejonu Łobżenica, przez punkt kontaktowy u Edmunda Ciepłucha, kolejarza w Witosławiu. Od II połowy 1944 r. była łączniczką kmdta Obw. do kmdta Obwodu Sępólno przez punkt kontaktowy u Józefa Harmacińskiego ps. "Jesion", kmdta Rej. Mrocza, zam. w Zabartowie. Jako "Ewa" pełniła też po przeszkoleniu sanitarnym służbę pod komendą → Marty Aleksiewicz ps. "Józia", "Józef", referentki WSK Obw. Wyrzysk. Otrzymała zadanie gromadzenia materiałów opatrunkowych oraz sporadycznie przenosiła broń na terenie Nakła, czym zajmowała się do czerwca 1945 r.

Od września 1945 r., po powrocie męża z obozu, prowadziła gospodarstwo rolne w Kosowie. W 1951 r. rodzina przeniósł się do Nakła. Obecnie nadal mieszka w Nakle.

AP AK, T.: Kłóskowska M.; dok. Insp. Bydgoszcz; inf. własne autora.

Benedykt Musiał

"Słownik biograficzny konspiracji Pomorskiej 1939-1944", t. I, Toruń 1994, pod red. Hanny Maciejewskiej-Marcinkowskiej, Elżbiety Lewackiej

Klósowska Maria z d. Musiał ps. "Ewa", "Myszka" /1913-.../, łączniczka i sanitariuszka WSK rej. Łobżenica, obw. AK Wyrzysk.

Ur. 8.IX.1913 r. w Broniewie pow. Wyrzysk, c. Władysława, rolnika i Marianny z d. Mreża. W 1927 r. ukończyła 2-letnią szkołę gospodarczą w Pleszewie k. Poznania. Do wyjścia za mąż w 1933 r. mieszkała z rodzicami w gospodarstwie w Broniewie. Po wyjściu za mąż za Floriana Klóskowskiego przeniósła się do Inowrocławia, gdzie do wybuchu wojny prowadziła sklep masarski.

Po aresztowaniu męża w kwietniu 1940 r. i wywiezieniu go do obozu w Mauthausen, wyjechała do Broniewa a w 1941 r. przeniosła się do Nakła. W lipcu 1943 r. zaprzysiężona do służby w AK przez Benedykta Musiała ps. "Karol", kmdta obw. AK Wyrzysk, przjęła ps. "Ewa", "Myszka" i otrzymała przydział jako łączniczka do rejonu Łobżenica przez punkt kontakt. u Edmunda Ciepłucha, kolejarza w Witosławiu. W II połowie 1944 r. zajęła się łącznością obw. przez punkt kontakt. u Józefa Harmacińskiego ps. "Jesion", kmdta rej. Mroczka, zam. w Zabartowie. Powierzenie jej tego zadania było uzasadnione, gdyż żona J. Harmacińskiego była kuzynką M. Klóskowskiej i wizyty jej w Zabartowie nie budziły podejrzeń. Pod ps. "Ewa" pełniła też służbę w WSK pod komendą - Marty Aleksiewicz ps. "Józia", "Józef", kmdtk. WSK obw. AK Wyrzysk. Przeszła szkolenie sanitarne i otrzymała zadanie gromadzenia materiałów opatrunkowych oraz sporadycznie, przenoszenie broni na terenie Nakła, czym zajmowała się do czerwca 1945 r.

We wrześniu 1945 r., po powrocie męża z obozu, początkowo prowadziła gospodarstwo rolne w Kosowie. W 1951 r. przeniosła się do Nakła, gdzie nie pracowała zawodowo i zajmowała się wychowaniem dzieci.

AP AK T. M. Klóskowskiej

* B. Musiał

Klósowska Maria z d. Musiał ps. "Ewa", "Myszka"/1913-.../, łączniczka i sanitariuszka WSK rejonu Łobżenica, w obw. AK Wyrzysk.

Ur. 8.IX.1913 r. w Broniewie pow. Wyrzysk, c. Władysława, rolnika i Marianny z d. Mreła. W 1927 r. ukończyła 2-letnią szkołę gospodarczą

IV
1. Bieżąca korespondencja z Fundacją
Kłoskowskiej Marii:

1. List do Fundacji - podpisanie za
"Biuletyn", resp. omysł. (brak daty) k. 1 s. 1

A

„Archiwum Pomorskie
Armii Krajowej”.

Dziękuję za przesłany
„Biuletyn”, proszę o następną
Załączam znaczki
pocztowe na sumę 10,000 tyś.

Z poważaniem

Maria Kłoskowska

89-100 Wąskó 2/W.
ul. Bydgoska 49.

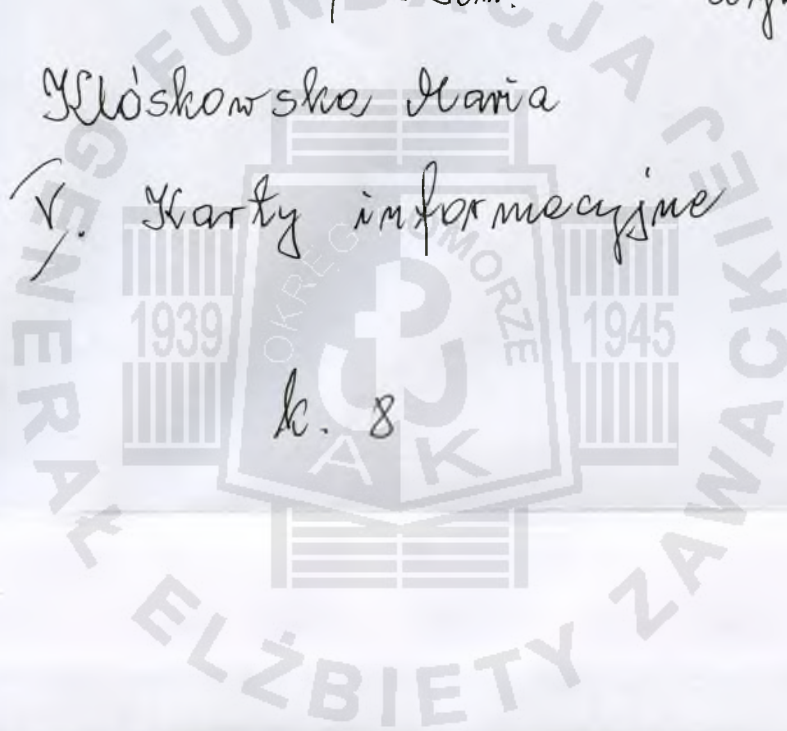
T: 92: 553/553 Pom.

Wypysk

Włóskowska Maria

V. Karty informacyjne

k. 8

Pol. 553 / Tom

Wykaz
WSK AK

Kłaskowska Maria

2 d. Musiał

ur. 8. IX. 1913 r. w Broniewie pod. Wykaz
dotarczała tajna meldunków na punkt
Kwadrans w Witosławiu
pełniła funkcje łączniczki z obr. Szpota
Odwrotnie przenosiła broń

zam. Makła w Moteciu ul. Bydgoska

Nyrazsk 2

Młóskowska Maria

~~z domu~~ Musiałowa
2 d.

inf. Kmieciak

✓ Kiermieszka "Krotki" na Szpitalu
ul. 1939

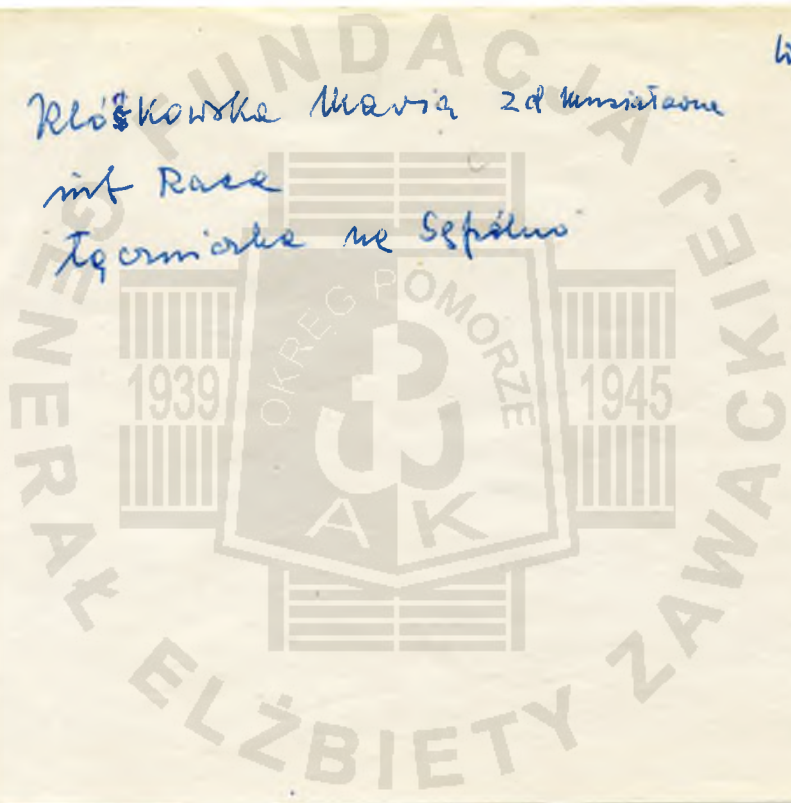
nr 2 #. Absolut Kawa. Kiermieszka Gurem

przykwater wieżniczek

był częścią związku z parafianami
odpar. 1939 w 1939

Kłótkowska Maria z d. Kamińska
mł. Raza
Tę czyniła na Sepólno

Wojny 8/3
WPK

5.07.1.0

Bydgoszcz
4

Pomorie

Poludnie

+ Kłoskonoska Maria

Nazwisko i imię

na imię celki Mskowarsko

Nazwisko panięskie

Pseudonimy

Nazwiska okupacyjne

Zmiana rodz. nazwis.metki

8.09.1913 Powiat Bydgoski
Data i miejs.urodz.

Adres obecny

Mskowarska Węgelorka. 1939r.
Data i miejs. śmierci

Zródła i zapisy biograficzne: Wł. Drewno „Powiat
bydgoski oskarża” str. 61. Gmina Młotowsko
nauczycielka, Młotowsko, Karolewo k. Węgel-
orka, zamordowana 1939 r.

BYDGOSZCZ

MB

a Kłóskowska Maria ^{Sępólno} Wąpysk 5
Av.

Lazuriska kmalt. Obs. Wąpysk,
utrzymywała kontakt z Obs. Sępólno
we formie kontaktowym w
Zabartowie u Józefa Harmaczi-
skiego.

zob. Książ B, Duch oporu w pow.
Wąpyskim, s. 9, opr. 24- Bibl. Fund.

esr.T, 102

Młóskowska Maria ^{Wypyski} Szpólno 6
ps. "Myska" 14k

Obsługiwana punkt kontaktowy
Obw. Szpólno z Obw. Wypyski.

zob: J: W-471/1102 z. II s. 8 Garmacini-
ski Józef

28. IV '02

a

FK 7
Ryzyjski

KŁOSKOWSKA Maria

ps. "Ewa", "Clyzka".

Urodz. 8. IX. 1914 r. w Broniewie, pow. Ryzyjski.
Leczeńska i sanitarna WSK Lejona
Łobżelica, Obw. FK Ryzyjski.

Źob Słownik Biogr. Tow. Poln. Cz. 1, s. 117
Fundacja Archiwum Edukacji FK
domin, 1994 r.

W. D. 200 1

a Kłoskowska
(Kłoskowska) Maria
z d. Musiał

Wypysk
AV.

Łazwińska - hmolt. Olow. Wypysk -
- utrzymywata Łazwiński z punktem
kontaktowym w Witosławiu u
Edmunda Ciepińskiego

zob. Musiał B, Duch oporu w pow.
wypyskim, s. 10, opr. - 24, Bibli. Fund.

nr. 1102

Kłóskowska Maria

Wypysk
AK 8

z d. Musiał

ps. „Ewa” - „Hysko”

Na punkcie kontaktowym u Józefa
Starmacińskiego w Zabartowie utry-
meta łączności między Obw. Wypysk a
Obw. Szepów i Szubin

zob. T:K: 87/696 Musiał B. z. „ - „Roz-
mawotek”; imp. Bydgoszcz.

Wz. IV 102

Młóskowska Maria

ZESKANOWANE

LIBRARY OF THE POLISH ARMY
1939-1945
1939-1945
1939-1945